

Institutioner til Landbrugets Fremme i England og Belgien.

Da det ventelig vil have sin Interesse at se, hvorledes de ledende Institutioner til Landbrugets Fremme ere ordnede i et Land, hvor Sagen i det væsentlige bæres af Landmændenes private Kræfter (England), og i et Land, hvor Staten har taget Sagen i sin Haand (Belgien), meddeles nedenfor efter trykte Kilder Hovedpunkterne i Ordningen og Virksomheden af det kgl. engelske Landbrugsselskab og af Belgiens Landbrugsinstitutioner i denne Retning. — I Forbindelse hermed skulle vi henvise til den Redegjørelse, der i Tidsskriftet 1880 Side 95 er given om de tilsvarende Forhold i Sverig, hvor en Samvirken mellem Staten og de private Kræfter paa dette Omraade finder Sted.

Det kgl. engelske Landbrugsselskab.

(Sammendraget af Selskabets Journal 1878. 2det Bind.)

I Storbritanien er der intet Landbrugsministerium, men visse statistiske, sanitære og retslige Forhold vedrørende Landbruget ere delte i Regjeringen mellem »Board of Trade«, »Privy Council« og »the Inclosure Commission«. De andre Pligter, som sædvanlig paahvile et Landbrugsministerium, saasom at tilskynde og støtte Forbedringer i Husdyrbruget, i Jordens Dyrkning, i Uddannelsen af de med Landbruget beskjæftigede Kræfter eller med ét Ord, hvad man i Almindelighed kalder »Landbrugets Udvikling og Fremskridt«, blive i England ikke varetagne af Regje-

ringen og ere derfor overladte til den Enkeltes eller Selskabers private Initiativ. The Royal Agricultural Society er det største og Indflydelsesrigeste af disse Selskaber. Næsten enhver Provins og selv mange smaa Distrikter kunne ogsaa rose sig af at have deres Landbrugsselskaber, som hvert for sig har sin uafhængige og frie Virksomhed og Styrelse og sin egen aarlige Udstilling, undtagen naar »the Royal« rykker ind i Provinsen med sit store Aarsskue, da den provinsielle Landboforening da i Regelen suspenderer sit »Skue« for dette Aar og yder sit Bidrag som særskilte Præmier af lokal Interesse til »the Royals« Skue. Selskabets Virksomhed bæres udelukkende af dets Medlemmer og disses Bidrag, og det modtager ikke noget Pengebidrag fra Staten til nogetsomhelst af sine Foretagender.

The Royal Agricultural Society of England stiftedes 1838, men fik først d. 26. Marts 1840 et Kongeligt Stiftelsesbrev (Charter of Incorporation), som opregnede Stifterne af Selskabet og berettede, at de havde sluttet sig sammen i et Selskab for almindelig Udvikling af det engelske Landbrug, og at »et væsentligt Princip ved Selskabets Dannelse var den strængeste Udelukkelse fra dets Raadslagninger af ethvert Spørgsmaal, der maatte have en politisk Tendens, eller som maatte referere sig til nogetsomhelst Sag, der var forelagt eller endnu verserede for Parlamentet.« Denne Udelukkelse af politiske Spørgsmaal var paa den Tid, Stiftelsesbrevet gaves, afgjort til Held for Selskabet, idet den bevirkede Sammenhold i det nys grundede Selskab; men i de sidste Aar har det ofte været drøftet, om Selskabet ikke nu skulde have Frihed til at diskutere praktiske Spørgsmaal, der skulde bringes for Parlamentet, og Regjeringen selv har fra Tid til anden søgt Oplysning om saadanne Spørgsmaal hos Selskabets Raad og Embedsmænd. Dette er imidlertid ikke skeet, naar Spørgsmaalene allerede ere forelagte eller bragte under Forhandling i noget af Parlamentets to Kamre, men altid forud derfor. Der er derfor f. Ex. ikke rejst nogen Indsigelse imod, at Selskabet har andraget Regjeringen om

at iværksætte denne eller hin Foranstaltning for at beskytte Landmændene mod en almindelig Plage f. Ex. Kvægepest eller Koleradobillen, men der vilde blive rejst en uovervindelig Modstand, hvis Selskabet eller dets Raad vilde drøfte en Bestemmelse i en ny Lov vedrørende disse Forhold, naar den allerede var lagt paa Parlamentets Bord.

Stiftelsesbrevet underretter ikke blot Selskabet om, hvad dette ikke maa gjøre, men fastslaaer, at dets Virksomhed skal være »den almindelige Udvikling af det engelske Landbrug«, og at det navnlig skal virke for følgende nationale Formaal:

1. at samle og anvende den Oplysning, der bliver meddelt i Landbrugsværker og i andre videnskabelige Arbejder, og hvis Nytte for Jordbrugeren den praktiske Erfaring har godtgjort.
2. at staa i Vexelvirkning med Landbrugs-, Havebrugs- og andre videnskabelige Selskaber baade i Landet selv og udenlands og at uddrage af denne Meningsudvexling al den Oplysning, som Selskabet mener vil kunne være af praktisk Nytte for Jordens Dyrkning.
3. at godtgjøre enhver Landmand eller hvem som helst anden, der paa Selskabets Anmodning foretager Forsøg for at komme til Kundskab om, hvorvidt slige Oplysninger ville føre til et nyttigt Resultat i det praktiske Liv, ethvert Tab, som disse deres Forsøg maatte foranledige dem.
4. at opfordre oplyste Mænd til at rette deres Opmærksomhed paa Forbedringer af Landbrugsredskaber, paa Konstruktion af Ladegaardsbygninger og Arbejderboliger, paa Anvendelsen af Kemien i Landbrugets Tjeneste og paa Ødelæggelse af skadelige Insekter og af Ukrud.
5. at opmuntre til Tilvejebringelsen af nye Varieteter af Korn eller af Foderurter.
6. at samle Oplysninger med Hensyn til Behandlingen

af Skove, Plantager, Hegn og enhver anden Forbedring vedrørende de landlige Forhold.

7. at virke for en bedre Undervisning for Alle, der ville gjøre Jorddyrkingen til deres Livserhverv.
8. at virke for en Forbedring af de Sider af Dyrlæggekunsten, der anvendes ved Kvægs, Faars og Svins Behandling.
9. at afholde Møder omkring i Landsdelene og ved disse at virke for bedre Jordbrug og Husdyr dels ved Uddeling af Præmier og dels paa andre Maader.
10. at befordre Arbejdernes Velvære og at opmuntre til en bedre Benyttelse af deres Boliger og Haver.

Stiftelsesbrevet bestemmer, at Selskabet dels skal bestaa af et ubegrænset Antal af betalende Medlemmer, af hvilke »overordentlige« Medlemmer betale enten £ 50 en Gang for alle eller £ 5 aarlig, og »almindelige« Medlemmer betale enten £ 10 en Gang for alle eller £ 1 aarlig, dels af et saa stort Antal Æresmedlemmer, korresponderende Medlemmer og udenlandske Medlemmer, som maatte ansees ønskelig. Det bestemmer tillige, at der skal holdes en aarlig Generalforsamling i London d. 22de Maj, et almindeligt Møde ogsaa i London i December og et 3die Møde paa det Sted i England eller Wales, som paa den Tid ansees heldigst for at fremme Selskabets Formaal.

Ved Generalforsamlingen i Maj have »overordentlige« Medlemmer og de »almindelige« Medlemmer den fulde Magt til blandt sig selv at vælge Præsidenten, Kuratorerne, Vicepræsidenterne og andre Medlemmer af Bestyrelsesraadet, men udover dette have »overordentlige« Medlemmer og de »almindelige« Medlemmer ikke nogen Stemme angaaende Selskabets Styrelse, thi Stiftelsesbrevet bestemmer endvidere, at Præsidenten og Bestyrelsesraadet skulle udelukkende have Bestyrelsen af Indtægterne og Midlerne og ligesaa den fulde Styrelse og det hele Tilsyn med alle Forretninger, og hvad der følger deraf. En stræng Gjennemførelse heraf er visseligen bleven lempet ved de Vedtægter, som Raadet senere har udstedt; disse tillade f. Ex. »overordentlige« Medlemmer at være til-

stede ved Raadets Møder og at tage Ordet ved disse, men derimod ikke at votere. Ligeledes er det Skik og Brug ved Generalforsamlingerne at spørge Medlemmerne, om de ønske at gjøre noget Forslag eller nogen Henstilling til Raadet, og de Henstillinger, der fremkomme ved denne Lejlighed, skjænkes altid en omhyggelig Overvejelse i Raadets næste Møde. Skjøndt altsaa Raadet har den hele Styrelse af og Kontrol med Selskabets Anliggender, have dog Medlemmerne Lejlighed til at udtale sig om Raadets Virksomhed ved de 3 Aarsmøder og »overordentlige« Medlemmer have endogsaa den samme Lejlighed ved hvert Maanedsmøde, Raadet holder. Desuden blive alle Kuratorer og Vicepræsidenter, af hvilke der er 12 af hver Slags, ligesom ogsaa 25 af Raadets øvrige 50 Medlemmer, valgte ved den aarlige Generalforsamling i Maj af de tilstedeværende »overordentlige« og »almindelige« Medlemmer, saa at $\frac{2}{3}$ af Raadets Medlemmer kunne ombyttes ved denne Generalforsamling.

Ved Udgangen af 1877 var Antallet af Medlemmer følgende:

81 livsvarige »overordentlige« Medlemmer,	
72 aarlige	do.,
2280 livsvarige »almindelige« Medlemmer,	
4182 aarlige	do.
17 Æresmedlemmer.	

Ialt 6634

Medlemsbidraget for dette Aar beløb sig til £ 5614. Til samme Tid beløb Selskabets Kapitalformue sig til £ 30126.

Selskabets Forretninger ere saa omfattende, at en kraftig virkende Organisation er en absolut Nødvendighed. Stiftelsesbrevet bemyndiger Præsidenten og Raadet baade til at ansætte og, naar de anse det rigtigt, at afskedige en Sekretær for Selskabet, hvis Pligter skulle bestemmes i en Vedtægt eller i en særlig Beslutning, men der er ikke i Stiftelsesbrevet nævnet nogen anden udøvende Embedsmand. I den almindelige Bestemmelse, der udelukkende

giver Raadet Bestyrelsen af Selskabets Affærer, har dette Magt til at ansætte saadanne andre Embedsmænd, som det maatte anse for nødvendige, men disse Embedsmænd kunne ikke kontrollere og kvittere i Selskabets Navn og paa dettes Vegne. De eneste lønnede Embedsmænd i Selskabet, foruden dettes Sekretær og hans Medhjælpere, ere dets videnskabelige Konsulenter, som nedenfor ville blive omtalte, thi ogsaa Redaktionen af Selskabets Tidsskrift har i de sidste 16 Aar været knyttet til Sekretariatet.

Styrelsen af Selskabets Forretninger er altsaa saavel i Virkeligheden som af Navn Raadets Sag, og af denne Grund er hver Gruppe af Forretninger stillet under Varetægt af »en staaende Kommission«. Disse Kommissioner forelægge udførlig deres Forslag for Raadet, og saafremt de blive godkendte af dette, er det Sekretærens Pligt at iværksætte dem og i Tilfælde af Vanskeligheder dermed da at konferere med Formanden for vedkommende Kommission.

Selskabets Præsident vælges kun for 1 Aar og kan ifølge Stiftelsesbrevet først gjen vælges efter 3 Aars Forløb. Fortegnelsen over de tidligere Præsidenter indeholder Navnene paa nogle af de indflydelsesrigeste Ejendomsbesiddere og af Landets mest fremstaaende Landmænd, saasom Prins-Gemalen, Prinsen af Wales, den tidligere og nuværende Hertug af Richmond, den tidligere Jarl Spencer osv. osv.

De staaende Kommissioner ere følgende:

Kommissionen for Finanserne.

—	—	Valgene.	
—	—	Husdyrbruget.	
—	—	Redskaber og Maskiner.	
—	—	Landbrugsmødet.	
—	—	Udstillingspladsens Ordning.	
—	—	den kemiske Virksomhed.	
—	—	— botaniske	—
—	—	Veterinær	—
—	—	Tidsskriftet.	
—	—	Undervisningen.	

Selskabet foranstalter aarlig et Landbrugsmøde med tilhørende store Udstillinger af Husdyr, Redskaber, Produkter osv. I over 30 Aar blev disse Udstillingers Ordning ledet af en og samme Mand (Mr. Brandreth Gibbs), men 1874 trak han sig tilbage, og hans Arbejde blev da delt mellem en Styrer af den almindelige Ordning og Selskabets lønnede Embedsmænd.

At disse Udstillingers Omfang er voxet stærkt i Tidens Løb, er indlysende. Nogle enkelte Data ville vise dette. Ved den første Redskabsudstilling i Oxford 1839 var der 20 Redskabsudstillere, i Cambridge 1840 var der 32, og Beretningen om dette Møde udtaler, »at der uden Modsigelse aldrig før har været seet en saadan Samling af Redskaber paa én Udstillingsplads.« Ved Udstillingen i Oxford 1870 mødte 359 Udstillere med 7851 Redskaber eller Redskabsgjenstande. Dyrskuet, der 1839 omfattede 100 Dyr, er nu naaet op til 12 à 1500 Stkr. Udstillingspladsen, der 1841 var $5\frac{1}{4}$ Td. Land, var 1877 $52\frac{1}{2}$ Td. Land. Antallet af Besøgende er naturligvis meget veksellende; for en Snes Aar siden var der i Regelen 30 à 40,000, nu er Antallet som oftest over 100,000. Selskabet bærer hele Risikoen ved den finansielle Side; i 8 Aar (indtil 1877) har det haft et Overskud af ialt noget over £ 25,000; i 30 Aar har det haft et Underskud af ialt omtrent £ 60,000; de 38 Aar have altsaa givet et Tab af £ 35,000 eller knap £ 1000 aarlig, men Selskabets Medlemmer have da haft fri Adgang. Nogle faa Bemærkninger om de enkelte Led af Udstillingerne ville ventelig have Interesse.

Redskabsudstillingen. Ved de første Møder udsattes strax Præmier i Form af Penge og Medailler. Almenheden tillagde disse Betydning; derfor bleve de stærkt attraaede af Fabrikanterne, og disse udstillede et stedse større og større Antal af tildels nye Maskiner, saa at Prøvetiden, der var henlagt til de nærmeste 8 Dage før Mødet, efterhaanden blev for kort. Det blev derfor nødvendigt at indskrænke sig til hvert enkelt Aar at prøve visse Klasser af Redskaber, og efter en Forhandling mellem Bestyrelses-

raadet og en Deputation af Redskabsfabrikanter delte mandem i en treaarig Turnus (Omløb), som senere er underkastet flere Ændringer, idet Redskaberne senere deltes i nedenstaaende 7 Klasser, af hvilke en prøvedes aarlig:

1. Redskaber og Maskiner til Jordens Dyrkning, trukne af Hestekraft.
2. Do. do., trukne af Dampkraft.
3. Redskaber og Maskiner til Afgrødens Behandling under Væksten.
4. Redskaber og Maskiner til Slaaning og Bjergning af Hø.
5. Redskaber og Maskiner til Høstning af Sæd og Optagning af Rodfrugter.
6. Redskaber og Maskiner til Afgrødens Behandling for Markedet.
7. Redskaber og Maskiner til Foderets Behandling for Husdyrene.

Selskabets Udgift til disse Redskabs- og Maskinprøver udgjør aarlig omtrent £ 2000, medens Fabrikanternes Udgift er langt større.

Herved udvikledes Redskaberne og Maskinerne meget betydelig, og efterhaanden bleve enkelte Grupper saa fuldt udviklede og de enkelte Fabrikanter Redskaber i Gruppen saa ensartede, at der ikke høstedes noget rigtigt Udbytte af sammenlignende Prøver, i alt Fald ikke før en længere Aarrække var forløben, — og siden 1875 har man derfor indskrænket Prøverne til følgende Redskaber: Dampdykningsredskaber, Dobbeltpløve, Roeudtyndere, Gjødnings-spredemaskiner, Slaamaskiner, Hesteriver, Høspredemaskiner, Mejemaskiner, Bindemaskiner, Staksættere, Langhalm-maskiner, Landbrugslokomobiler og Vogne til disse. Bestyrelsesraadet bestemmer blandt disse Slags Redskaber, hvilke der skulle prøves det kommende Aar, alt med Hensyntagen til Egnen, hvor Prøven skal holdes, til nye Opfindelser, der ere gjorte i en eller anden Redskabsart osv., og samme Gruppe Redskaber kan derfor godt prøves 2 eller 3 Aar i Træk efter hinanden, naar man anseer dette

hensigtsmæssigt. De tildelte Præmier ere Pengebeløb; i Regelen varierende fra 100 til 1000 Kr.

Ethvert virkelig nyt Redskab eller en Forbedring af Betydning kan forlanges prøvet ved ethvert Møde, selv om vedkommende Redskabsklasse ikke er udpeget til Prøve, og finde Dommerne, der vælges af Bestyrelsesraadet, det værdigt dertil, kan der tildeles det en af de 10 Sølv-Medailler, der aarlig stilles til Dommernes Raadighed som Belønning for »nye« Redskaber.

Med Rette tillægges der disse Prøver meget stor Betydning, og de forbausende Anstrængelser, der fra Fabrikanternes Side udfoldes i Konkurrencen, have i Forbindelse med de fortrinlige Dommerberetninger, der offentliggøres i Selskabets Tidsskrift, mægtig bidraget til at løfte Redskabsfabrikationen fremad.

Om Dyrskuets skal jeg fatte mig kort, da Klasseinddelingen og Ordningen dersteds ikke er af saa almenyldig Betydning som ved Redskabsudstillingen. Der kan maaske være Tvivl om, hvorvidt Dyrskuerne have bidraget til, at Opdrætterne have kunnet møde med højere udviklede Dyr end tidligere, og det er nok muligt, at de Dyr, der 1839, da Selskabet afholdt sit første Skue, fik 1ste Præmie, ogsaa iaar vilde kunne hævde samme Plads. Men i to vigtige og betydningsfulde Retninger have Dyrskuerne i hvert Fald virket, nemlig dels ved at gjøre Fremgangen og Udviklingen almindelig, saa at de enkelte fortrinlige Stammer, der da fandtes, nu ere spredte og supplerede i en stor Mængde Brug, og dels ved, at navnlig de sidste 20 Aar siden Landbrugsmødet i London (Battersea 1862) have anerkjendt, hævdet og støttet en Mængde nye og værdifulde Racer, som vel forud eksisterede, men hvis Adkomst til at optræde som selvstændig Race ikke var anerkjendt, saaledes som Sussex, Jersey og andre Kvægracer samt Hampshire Downs, Oxfordshire Downs og Shropshire Faar. Ligesaa med Hestene; medens disse oprindeligt samledes i 3 Klasser, deles de nu i 9 Klasser.

Gaardpræmier. Selskabets Bestræbelser efter at for-

bedre Agerbruget i det Distrikt, hvori det store aarlige Landbrugsmøde holdes, blev udvidede ved, at Selskabet siden 1870 har udsat Præmier for den bedst dyrkede Gaard i vedkommende Distrikt eller Provins. Den offentlige Opmærksomhed bliver derved henledet paa de Gaarde, der melde sig til Bedømmelse. De Landmænd, der bo i deres Nærhed, følge Arbejdernes Gang paa dem i Løbet af Prøveaaaret med den største Opmærksomhed og drøfte indbyrdes de enkelte Konkurrenters Udsigter til at vinde. De Landmænd, der bo længere borte, fornøje sig selv, naar Udstillingstiden kommer, ved at besøge de Gaarde, der have vundet dette Aar, eller med at læse Dommernes udtømmende Beretning, som offentliggjøres i Selskabets Tidsskrift.

Den Klasse eller de Klasser af Jordbrug, som ere berettigede til at deltage i Konkurrencen, ere forskellige i de enkelte Aar som Følge af, at den for de enkelte Distrikter karakteristiske Drift er forskellig i Englands forskellige Provinser. I det første Aar, 1870, maatte de konkurrerende Jordbrug ikke være mindre end 200 Acres (à 6 Skpr. Ld.), eftersom Oxford, hvor Landbrugsmødet blev holdt, laa midt i et Distrikt af store korndyrkende Jordbrug. Der var udsat 3 Præmier paa henholdsvis £ 100, 50 og 25. Der meldtes 21 Gaarde til Bedømmelse. I det følgende Aar, da Landbrugsmødet holdtes i Wolverhampton, blev der udsat 2 Sæt Præmier, hvert Sæt paa £ 100, 50, 25 og 25, nemlig et Sæt for Korngaarde, et andet for Mejerigaarde; der meldtes 23 Korngaarde og 4 Mejerigaarde. Senere ere Gaardene ogsaa delte i Klasser efter deres Størrelse, f. Ex. paa 30—60, paa 60—110 og paa over 110 Tdr. Land.

Medens Antallet af Konkurrerende nogle Steder er naaet op mod 50, er der andre Steder, hvor der kun har meldt sig ganske faa, nærmest fordi vedkommende Forpagtere frygtede for, at deres Forpagtningsafgift skulde blive sat op, hvis deres Jordbrug blev præmieret. Denne Frygt har viist sig ugrundet; enhver Godsejer eller Gods-

forvalter veed godt, at en daarlig Forpagter er et dyrt Appendix paa et Gods, og mangen Godsejer har derfor dels med Penge dels med Solvpokaler yderligere hædret den af hans Forpagtere, der har erholdt Selskabets Præmie.

Det har viist sig nødvendigt at knytte visse Betingelser til denne Præmieæskning, saaledes som f. Ex. at udelukke alle de saakaldte »Monstergaarde«, der drives for Fornøjelsens Skyld af en rig Mand, som ofrer mange Penge derpaa. Hensigten med Præmierne er at opmuntre til et godt og fordelagtigt Landbrug, og Konkurrencen indskrænkes derfor til de Forpagtere, der drive deres Gaarde som en Forretning.

Dommerne instrueres om særlig at tage Hensyn til:

1. Driften i det Hele taget med Hensyn til Fordelagtigheden.
2. Udbyttet af Afgrøderne.
3. Besætningens Godhed og Hensigtsmæssighed.
4. Behandlingen af Græsmarkerne.
5. Hegnenes, Leddenes, Vejenes Tilstand og den Orden, der raader i det Hele.
6. Bogføringen.
7. Behandlingen af Mælken og dens Produkter.

Selskabets Bestyrelsesraad vælger 3 Dommere, af hvilke den ene udarbejder Beretningen. De foretage 3 Besøg, nemlig: et om Vinteren (i Regelen før Jul), da Opmærksomheden navnlig rettes paa Vinterbehandlingen af Kvæget, et om Foraaret (i Almindelighed i Maj), da man undersøger Markernes Behandling og Renhed, Afgrødens Tilstand, Forberedelserne til Turnipssaamingen og Faarenes Behandling; og endelig et Besøg i Juli umiddelbart før Landbrugsrådet, da Høstudbyttet nogenlunde vil kunne vurderes.

Dommernes Beretning, der offentliggøres i Selskabets Tidsskrift ligesaa vel som de ikke officielle Redegjørelser, der meddeles i de andre Landbrugsblade, læses med stor Interesse og selvfølgelig ikke mindst af de Konkurrerende og deres Naboer.

Selskabets kemiske Afdeling har i mange Aar været en af de allervigtigste Virksomhedsgrene, særlig siden Bestyrelsesraadet besluttede at offentliggjøre Navnene paa de Mænd, som sende Selskabets Medlemmer Gjødnings- eller Foderstoffer, der enten ere ligefrem forfalskede eller ved Analysen vise sig af et ringere Indhold end angivet. Den kemiske Kommission varetager umiddelbart denne Afdelings Virksomhed, og Stillingen som udøvende Embedsmand almindelig kaldet »den kemiske Konsulent«, har i mange Aar været beklædt af Dr. Voelcker, paa hvis Dom og Sagkyndighed saavel Selskabet som Almenheden fuldkommen stoler. Konsulentens Pligter bestaa i: 1) at foretage Analyser til bestemte vedtagne Priser for de Medlemmer af Selskabet, der ikke fabrikere eller handle med det Stof, som ønskes analyseret; at 2) underrette den kemiske Komite om de Tilfælde, i hvilke Analysen paaviser enten en Forfalskning eller Forringelse af det omhandlede Stof; 3) at lede eller varetage Forsøg i Marken og Undersøgelser i Laboratoriet; 4) fra Tid til anden at udarbejde Beretninger eller Afhandlinger, hvis Offentliggjørelse i Selskabets Tidsskrift eller ad anden Vej maa ansees ønskelig. Der foretages i Gjennemsnit aarlig 700 Analyser.

1870 vedtog Bestyrelsesraadet følgende: »Den kemiske Konsulent vil have i Marts, Juni og December at indsende en Beretning om de forskjellige Prøver af Gjødnings- og Foderstoffer, som have været tilstillede ham af Selskabets Medlemmer, og denne Beretning skal, hvis Bestyrelsesraadet finder det hensigtsmæssigt, offentliggjøres i de landøkonomiske Tidender i Forbindelse med Navnene paa de Handlende, der have leveret de analyserede Stoffer«. Det er klart, at Bestyrelsesraadet paatog sig et meget alvorligt Ansvar ved at tage denne Beslutning. De landøkonomiske Tidender forlangte snart at dækkes mod de Følger, der muligvis maatte følge af at offentliggjøre disse Beretninger fra Selskabet; og den forlangte Sikkerhed blev given til et vist Antal paa Vilkaar af, at Beretningerne bleve offentliggjorte Ord til andet, som de bleve meddelte

fra Sekretariatet. Mere end en Gang har Bestyrelsesraadet været nødsaget til at udrede denne Erstatning og betale Udgifterne til kostbare Processer; men Selskabets Medlemmer og alle de øvrige Landbrugsforeninger have varmt og kraftig billiget den af Bestyrelsesraadet fulgte Fremgangsmaade uagtet de Udgifter, den medfører. Og naar Kjøberne have sat en saadan Pris paa Offentliggjørelsen af disse Beretninger, kan der vel ikke være nogen Tvivl om, at Virkningen deraf paa en vis Klasse af Fabrikanter har været heldig for Landmændene ved at hæmme, idetmindste for en Tid, den stigende Praxis at sælge simple, blandede og forfalskede Gjødnings- og Foderstoffer under vildledende Navne.

Ved Siden af disse Beretninger har Bestyrelsen ved enkelte Lejligheder henledet Medlemmernes Opmærksomhed paa de Forsigtighedsregler, de skulle tage, og de Garantier, de skulle fordre, naar de købe forskellige Slags kunstige Gjødnings- og Foderstoffer. Tusinde af saadanne Cirkulærer ere ogsaa blevne uddelte af andre Selskaber; men ikke desmindre finder den kemiske Konsulent rigeligt Stof til sine Kvartalsberetninger, skjøndt Virkningen af den ovenfor omtalte Fremgangsmaade til en Tid rensede Luften for mange Bedragerier.

De Udgifter, som Konsulentens tredie og fjerde Pligter medføre, beløbe sig aarlig omtrent til £ 200, og ethvert Bind af Selskabets Tidsskrift indeholder en eller to Beretninger om Resultaterne af de Undersøgelser, der enten ere blevne udførte i Marken eller i Laboratoriet.

Hvor betydningsfulde end de Arbejder ere, der hidtil ere udførte under den kemiske Kommission, er der dog ingen Tvivl om, at Fremtiden vil yde den en endnu rigere Virksomhed. Det stigende Forbrug af kunstige Gjødnings- og Foderstoffer vil medføre en forøget Anvendelse af de Begunstigelser ved Analysen, som Selskabet har tilbudt sine Medlemmer. Og desuden vil Oprettelsen af Selskabets Forsøgsgaard ved Woburn, som helt og holdent skyldes Hertugen af Bedfords Gavnildhed, aabne Udsigten

til, at Spørgsmaal, hvorom de praktiske og videnskabelige Mænd ikke hidtil ere enige, ville blive underkastede en omhyggelig og indgaaende Prøve under Ledelse af en Komite, der forener baade »Praktik og Theori«.

Først 1871 dannedes en særlig Afdeling for botanisk og entomologisk Vejledning, idet Mr. Carruthers blev botanisk Konsulent for Selskabet, ligesom han ogsaa senere har paataget sig at give Medlemmerne Raad med Hensyn til zoologiske Spørgsmaal. Medlemmerne kunne altsaa nu for en ringe Udgift af nogle faa Kroner faa deres Frø undersøgt og erholde Raad mod de Ødelæggelser, som vegetabiliske eller animalske Parasitter anrette paa deres Afgrøder. Bestyrelsesraadet besluttede sig først 5 à 6 Aar senere til at offentliggjøre Navnene paa de Handlende, der solgte slet eller blandet Frø, og Grunden til, at det tøvede dermed, var, at der i England haves en særlig Lov, ifølge hvilken de Mænd kunne idømmes Straf, der overbevises om at have enten dræbt eller farvet Sædefrø eller bevirket, at sligt er skeet.

En Veterinærafdeling er organiseret paa en lignende Maade som de to foregaaende, og uden at vi her skulle gaa nærmere ind derpaa, skal blot i sin Almindelighed udtales, at den maa betragtes som endnu nødvendigere. De Tab, Landmændene lide ved at købe daarligt Sædefrø, forfalsket Gødning, eller »blandede« Foderstoffer, ere ofte meget store, men Virkningen deraf falder paa den Enkelte. Men hvor derimod en smitsom Sygdom udbryder i hans Besætning, er han praktisk taget magtesløs. Han kan sjældent kaste Skylden paa Nogen derfor, og selv om han skulde være i Stand til at bevise, at den ligger i en Drivers eller Faarehyrdes Uforsigtighed, skaffer dette ham dog ingen pekuniær Erstatning. Det heldigste for ham vil være uden Udgift at erholde det paalideligste Raad, der aabner Udsigt til at kunne standse Ødelæggelsen; og dette har Selskabet stillet til hans Raadighed for en Bekostning, der i alle Tilfælde er meget ringe, og som helt falder bort,

saafremt Sygdommen viser sig at være en Sag af Almenbetydning.

Selskabets Tidsskrift udkommer nu 2 Gange aarlig, nemlig før Sædetiden om Foraaret og efter Høsten. De første Aargange af Tidsskriftet for 40 Aar siden indeholdt væsentlig korte, praktiske Artikler, skrevne af ivrige Godsejere og Forpagtere, der havde været med at grundlægge Selskabet, og som bleve opfordrede til disse Meddelelser af Tidsskriftets første Udgiver Mr. Pusey, der i praktisk Henseende har gjort sig saa fortjent at den engelske Landbrugsliteratur, at han vist kun siges i saa Henseende at staa tilbage for Arthur Young. — Efterhaanden som Samkvemmet mellem Landmændene i de forskjellige Egne, takket være Jernbanerne, blev større, og efterhaanden som saavel den landøkonomiske Presse som Dagspressen udviklede sig stærkt, foretrak Forfatterne af saadanne korte Landbrugsmeddelelser at offentliggjøre dem her fremfor at vente i 6 Maaneder paa Offentliggjørelsen gennem Selskabets Tidsskrift. Dettets Stof forandrede derfor Karakter og bestod i en Række Aar fortrinsvis af prislønnede Afhandlinger, foranledigede af Selskabets Bestyrelsesraad. Men efterhaanden som Videnskaben mere og mere traadte i Landbrugets Tjeneste, opgav man de mere praktiske Prisopgaver og lagde Vægt paa, at Tidsskriftet skulde bringe indgaaende Meddelelser fra Konsulenterne i Kemi, Botanik og Veterinærvidenskaben i Forbindelse med de udførlige Beretninger om Redskabsprøverne, Dyrskuerne og de præmierede Landbrug samt endelig nøjagtige Oplysninger om Landbrugsforholdene i andre Lande, fortrinsvis indhentede ved at udsende Mænd, der egnede sig til at undersøge disse med engelske Forhold for Øje.

Den syvende Opgave, der stillede Selskabet i dets Stiftelsesbrev, nemlig »at fremme og forbedre Uddannelsen af den Ungdom, der senere skal søge sit Livserhverv ved Landbruget«, har paa en Maade været den tungeste. Mange Planer ere udkastede og prøvede, men alle have de mere eller mindre slaet fejl.

Belgiens Landbrugsinstitutioner.

(Efter Beretningen til den internationale Landbrugskongres i Paris 1878.)

I Belgien findes vel intet Landbrugsministerium, men et Departement under Indenrigsministeriet beskæftiger sig paa den Maade, som i det Følgende skal blive paavist, med alle Landbrugets Interesser. Der findes desuden et overordnet Landbrugsraad og provinsielle Landbrugskommissioner samt et stort Antal Landbrugsselskaber og Landboforeninger. Disse Institutioner, af hvilke kun de førstnævnte have en officiel Karakter, medvirke dels ved Iværksættelsen og Gjennemførelsen af de givne Love og Reglementer, dels ved deres Raad og Betænkninger, og dels ved Opmuntringer og Foranstaltninger af forskjellig Art til Landbrugets Udvikling og Forbedring, samtidig med at de danne de Organer, gennem hvilke Regjeringen bliver kjendt med Landbrugets Ønsker og Trang.

Landbrugsraadet.

Dette er oprettet ved en kongelig Kundgjørelse af 29de Novbr. 1834, men flere Gange omændret, saaledes 1845, 1850 og 1859. Det dannes af 2 Delegerede fra hver Provins, valgte af dennes Landbrugskommission, samt af nogle af Kongen udnævnte Mænd, der dog ikke maa udgjøre over Halvdelen af de førstnævnte. Da der er 9 Provinser i Belgien, vil der altsaa i Landbrugsraadet findes 18 Medlemmer, valgte af Provinserne, og indtil 9 Medlemmer valgte af Kongen.

En Præsident og 2 Vicepræsidenter vælges af Kongen, og desuden attacheres der til Raadet en Sekretær, som i

lang Tid har været Direktøren for Landbrugsdepartementet i Ministeriet (M. Ronnberg).

Landbrugsraadet afgiver Betænkning om alle de Sager, Regjeringen forelægger det; det forhandler, med det Heles Vel for Øje, de Ønsker, som fremsættes af de provinsielle Landbrugskommissioner, ligesom ogsaa de Forslag vedrørende Landbruget, som fremsættes af Raadets egne Medlemmer.

Raadets Medlemmer ere ulønnede, men saafremt deres Virksomhed medfører særlige Rejser, erholde de Rejse- og Dagpenge.

Raadets Forhandlinger offentliggjøres i en aarlig Bulletin, hvoraf der er udkommet 35 Bind, og som tillige indeholder alle de officielle Bestemmelser og Erklæringer vedrørende Agerbruget, som ikke ere af en saadan Natur, at de have medført en særlig Offentliggjørelse; ligeledes indeholder den et Uddrag af de provinsielle Landbrugskommissioners Forhandlinger, endvidere alle de Afhandlinger og Beretninger, som ere blevne tilstillede Raadet, og som dette finder nyttigt at offentliggjøre, og endelig en Aarsoversigt over det belgiske Landbrugs Tilstand.

De provinsielle Landbrugskommissioner.

Deres Ordning er bestemt dels ved kongelige, dels ved ministerielle Kundgjørelser.

Der er i hver Provins dannet en Landbrugskommission bestaaende af et Medlem valgt for hvert Distrikt, en Dyr læge og en Sekretær. I de 9 Provinser findes ialt 118 Distrikter, flest i Brabant (17), færrest i Antwerpen (9).

De i et Distrikt værende Landboforeninger eller Afdelinger af større Landbrugsselskaber foreslaa 2 Mænd, af hvilke da Kongen vælger den ene til Kommissionsmedlem for vedkommende Distrikt.

Landbrugskommissionernes Virksomhed er følgende:

A. De beskæftige sig med alt, hvad der kan bidrage til at forbedre og fremme Provinsens Landbrug.

- B. De meddele Regjeringen de Ønsker, som i dette Øjemed bør iværksættes.
- C. De give Regjeringen og den provinsielle Styrelse de Raad og Oplysninger, som disse maatte forlange.
- D. De medvirke ved Udførelsen af alle de Foranstaltninger, der paabydes for at opmuntre eller støtte Landbrugets forskjellige Grene.
- E. De vaage over Gjennemførelsen af de Love og Bestemmelser, der vedrøre Husdyrenes Sundhedstilstand, og de tage efter Samraad med Sundhedskommissionerne de nødvendige Forholdsregler for at forebygge eller standse Farsoter.
- F. De tilstille aarlig Provinsens Hovedstyrelse en Beretning om Landbrugets Tilstand og Høstens Udbytte.

Landbrugskommissionerne samles idetmindste 2 Gange om Aaret.

Landboforeninger og Landbrugsselskaber.

Den kgl. Kundgjørelse af 1ste Marts 1848 har bestemt disses Ordning og Stilling.

I hvert Landbrugsdistrikt er der en Landboforening eller en Afdeling af et Landbrugsselskab, som er godkendt af Regjeringen. Disses Opgave er: 1) at skaffe alle de Landbrugsforbedringer, som Erfaringen har stadfæstet, Udbredelse i Befolkningen; 2) at give Administrationen de Meddelelser, som maa ansees nyttige i Landbrugets Interesse; 3) at medvirke ved Dannelsen af de provinsielle Landbrugskommissioner; 4) at varetage Gjennemførelsen af de Foranstaltninger, der ere nødvendige for provinsielle eller nationale Udstillinger af Landbrugsprodukter.

Landboforeningen eller Landbrugsselskabet bestaaer dels af de Medlemmer af Landbrugskommissionen og af de Regjeringsdyrlæger, der bo indenfor Foreningen eller Selskabets Kreds, og dels af et ubegrænset Antal Medlemmer fra Kredens forskjellige Egne. Enhver Ejer eller

Forpagter, som ikke savner Lovens Vilkaar for borgerlig Agtelse, kan forlange at blive Medlem.

Landbrugsraadets Bulletin (Aarbog) giver hvert Aar en kort Oversigt over Landboforeningernes eller Landbrugsselskabernes Arbejder, og heraf fremgaaer det, at de, i Henhold til den Impuls, der blev dem given af Regjeringen ved Loven af 1848, have udfoldet en betydelig Virksomhed saasom ved Dyrskuer, Produktudstillinger, Udstillinger af Kjøkkenurter, Plovprover osv. Mange af dem have ogsaa iværksat Dræningsforsøg og Forsøg med Landbrugsredskaber, Kjøb og Salg af gode Redskaber, Oprettelse af Landbrugsmusæer, Ordning af Diskussionsmøder, Indførsel af nyt Sædekorn og af Husdyr af udviklede Racer osv.

For at give deres Virksomhed en forøget Betydning og paatrykke den mere Kraft og Nytte, have Landboforeningerne i Provindserne Antwerpen, Brabant, Østflandern, Lüttich, Limburg, Luxemburg og Namur med Regjeringens Tilladelse samlet sig i Provinsforeninger. Disse Fællesforeninger med Undtagelse af den i Provinsen Namur, offentliggjøre hver især et Ugeblad, der omdeles til Medlemmerne.

Den første Landbrugsudstilling blev ordnet af Landbrugsselskabet for det Østlige. 1847 foranstaltede Regjeringen endelig samtidig med de aarlige Septemberfester (i Anledning af Kongedømmet Belgiens Oprettelse) en Udstilling af Landbrugs- og Haveprodukter. Dette var nærmest kun et Forsøg, men blev dog Udgangspunkt for en betydelig Virksomhed i denne Retning. Den kgl Kundgjørelse af 20. Januar 1848 paabød, at der hvert 5. Aar skulde finde en national Landbrugsudstilling Sted i Bryssel. Fra den Tid af er der holdt en saa stor Mængde mindre og større Landbrugsudstillinger og Dyrskuer i Landets forskjellige Egne og ordnede af de stedlige Landboforeninger, at disse endog helt have overtaget, og altsaa fritaget Regjeringen for, Ordningen af de store nationale Udstillinger i Bryssel hvert 5. Aar.

Landbrugsselskabet for Brabant og Hajnaut ordnede 1870 den første Præmiering for vel ledede og ordnede Jordbrug. Disse Ærespræmier have siden den Tid udøvet den heldigste Indflydelse paa Landbrugets Udvikling. Man er nu fuldkommen paa det Rene med, at saadanne stedlige Undersøgelser og Bedømmelser have større Betydning end de rene Udstillinger, som ofte ere blevne underkastede en stærk og berettiget Kritik. Frankrig har senere adopteret en lignende Præmiering.

Allerede en Del Aar tidligere (1852) blev der af Landbrugskommissionen for Brabant ordnet en Præmiering af en beslægtet Art, nemlig en Bedømmelse hjemme i Gaardene dels af Kvægavlen og Kvægholdet og dels af Gjødningens Behandling. Dette er unægtelig to vigtige Grene ved Bedømmelsen af et Landbrug, men der er andre, der ikke ere mindre vigtige og fortjene en nøje Undersøgelse. Til disse blev der taget Hensyn ved den af Landbrugskommissionen i Brabant 1870 ordnede Gaardkonkurrence, og det er derfor, at denne betegner en ny Tid. Opgaven er at lade Exemplets Magt virke befrugtende paa Udviklingen og Forbedringen af Egnens Landbrug. Det praktiske Landbrug bør følge og tilegne sig de Fremskridt, af hvilke den videnskabelige Granskning uophørlig stiller nye til Landbrugets Raadighed. Den Landmand, der var fremragende for 10 Aar siden, vil ikke længere indtage en saadan Plads, naar han ikke idag dyrker med større Omhu end den Gang. Den intelligente og forstandige Anvendelse af Lovene for Landbrugets Produktion er ikke nogen let Sag, og dog er det kun derigjennem, at man nu kan naa til at gennemføre noget virkeligt godt. Dette er Grunden til, at man ved denne Gaardpræmiering kun har søgt at belønne de Mænd, som have forstaaet disse Sandheder, som tillige have forstaaet at bringe dem i praktisk Anvendelse, og som have fulgt vor Tids videnskabelige Bevægelser paa dette Omraade. Det er altsaa kun for den Bedrift, der helt igjennem maa ansees for værdig til at

være Mønster for alle, at man har villet uddele Ærespræmier.

Paa lignende Maade er der i Belgien udsat Præmier for velholdte Kjøkken- og Frugthaver, men da dette tildels falder ind under de bestaaende Haveselskaber, der i dette Havedyrkningens ypperste Hjem findes i stort Tal, kraftig støttede baade af Regjeringen og Private, saa skal denne Præmiering, skjøndt den kommer mangan Landbruger og derved Landbruget tilgode, ikke her videre omtales; kun er det et yderligere Vidnesbyrd om, at man i dette Land mere og mere kommer hen til at lægge Hovedvægten ved Præmiering paa den Bedømmelse, der kan finde Sted hjemme i Gaardene, paa Markerne og i Haverne fremfor paa de Kunstprodukter, hvormed der jævnlig modes paa Udstillingerne. Det er jo dog Exemplet, der skal være Læremesteren, og derfor hellere Exemplet af en Virksomhed, der forrenter sig, end af smukke Varer, hvis Produktionsomkostninger langt overstige deres Værdi i Handel og Vandel.
